

OBSAH

	PŘEDMLUVA	9			
	Emmanuel Joseph SIEYÈS	10			
1789	Co je třetí stav? <i>Tento pamflet, jehož autorem byl Sieyès, se stal roznětkou v sudu prachu nadčhdzející revoluce a svému autorovi přinesl velkou popularitu.</i>				
	Olympe de GOUGES	12			
1791	Zveřejnění Deklarace práv ženy a občanky <i>Text, jehož autorkou byla Olympe de Gouges, rozšiřoval na ženy všechny práva, která byla uznána v Deklaraci práv člověka a občana z roku 1789, a položil základy k účasti žen na politickém životě.</i>				
	Georges DANTON	14			
1792	„Vlast v nebezpečí“ <i>Danton organizoval obranu Francie tvář v tvář pruské ofenzivě.</i>				
	Jean-Paul MARAT	16			
1793	Marat zavražděn Charlottou Cordayovou <i>„Přítel lidu“ probodnut ve vaně mladou aristokratkou, která mu neodpustila zábubu girondistů. Stal se v očích sansculotů největším z mučedníků svobody.</i>				
	Maximilien de ROBESPIERRE	18			
1793	Robespierre ve Výboru veřejného blaha <i>27. července nabradil Dantona ve výboru, který se záhy stal jakousi vládou výjimečného stavu sloužící teroru.</i>				
	Edward JENNER	22			
1796	První očkování proti pravým neštovicím <i>Edward Jenner inokuloval osmiletému dítěti obsah puchýře krauských neštovic a podařilo se mu ochránit je před neštovicemi.</i>				
	Horatio NELSON	24			
1798	Nelson zničil Bonapartovo loďstvo u Abukiru <i>Toto skvělé vítězství nad francouzskými nepřáteli, dosažené za cenu nesmírných obětí, z Nelsona učinilo národního hrdinu.</i>				
	Thomas Robert MALTHUS	26			
1798	Malthus vydal Esej o principu populace <i>Jako lék proti pauperizaci anglické společnosti blásl dobrovolné omezení porodnosti.</i>				
	William PITT	28			
1800	Pitt podepsal Zákon o jednotě <i>Dočasně ukončil irskou vzpouru a sjednotil Velkou Británii a Irsko.</i>				
	TOUSSAINT LOUVERTURE	30			
1800	Toussaint generálním guvernérem Santo Dominga <i>Byl do této funkce jmenován doživotně s právem zvolit si nástupce. Sjednotil ostrov a byl na vrcholu své moci.</i>				
	Thomas JEFFERSON	32			
1801	Jefferson v Bílém domě <i>Nastoupil po Johnu Adamsovi a prezidentem Spojených států se stal 4. března; pokoušel se vést politiku usmíření mezi federalisty a zastánci práv států.</i>				
	Ludwig van BEETHOVEN	36			
1802	Beethoven se dozvěděl, že jeho hluchota je nezvratná <i>Hluchota znamenala obrovský zvrát v jeho životě i díle, ale zcela oblucl až v roce 1819.</i>				
	NAPOLEON I.	40			
1804	Napoleon Bonaparte císařem Francouzů <i>Toho roku byl papežem Piem VII. korunován v pařížské katedrále Notre-Dame a přijal jméno Napoleon I.</i>				
	MUHAMMAD ALÍ	46			
1805	Muhammad Alí egyptským vicekrálem <i>9. července 1805 svěřil sultán na žádost ulemů vládu nad Egyptem Mubammadu Alimu, jenž v zemi zavedl hluboké reformy.</i>				
	Johann Wolfgang von GOETHE	50			
1806	Faust <i>Goethe zveřejnil první část své dramatické básně, jež završila jeho slávu v Německu.</i>				
	Friedrich HEGEL	56			
1807	Fenomenologie ducha <i>V tomto díle vykládá Hegel základy svého myšlení a načrtává dialektickou cestu vědomí k „absolutnímu vědění“.</i>				
	ROTHSCHILDOVÉ	60			
1811	James se usadil v Paříži <i>Založil francouzskou větev rodu Rothschildů, financoval restauraci a stal se významným činitelem rozvoje průmyslu ve Francii.</i>				
	Charles Maurice de TALLEYRAND	62			
1814	Napoleonův pád <i>Talleyrand sestavil na žádost spojenců prozatímní vládu a dal Napoleona sendem prohlásit za sesazeného.</i>				
	George STEPHENSON	64			
1814	Blücher představen veřejnosti <i>Tato parní lokomotiva, dílo George Stephensona, byla schopna utáhnout třicetitunový náklad.</i>				
	Francisco de GOYA	66			
1814	Goya namaloval Tres de mayo <i>Jako oslavu španělského odporu proti Napoleonovi namaloval obraz, který představuje obrát v evropském malířství.</i>				
	Klemens METTERNICH	70			
1815	Vídeňský kongres <i>Vídeňský kongres nakreslil pod Metternichovým vlivem mapu Evropy inspirovanou monarchickými principy a zcela přehlédl požadavky nacionalistů.</i>				
	Arthur Wellesley, vévoda z WELLINGTONU	74			
1815	Bitva u Waterloo <i>Wellington jako velitel anglo-bolandských vojsk porazil Napoleona u Waterloo a učinil tak definitivní konec kariéry Malého kaprála.</i>				
	LUDVÍK XVIII.	76			
1815	Druhá restaurace <i>Po sedm dnech a nové Napoleonově abdikaci se Ludvík XVIII., který uprchl do Gentu, vrátil díky Wellingtonově podpoře a Talleyrandovým intrikám do Francie.</i>				
	François GUIZOT	78			
1816	O zastupitelské vládě a současném stavu Francie <i>Zveřejněním tohoto díla se Guizot profiloval jako myslitel, přívrženec zastánců konstituční monarchie.</i>				

- James WATT 80
1819 **Smrt Jamese Watta**
Vytvořením parního stroje způsobitého k průmyslovému využití změnil výrobní prostředky a umožnil průmyslovou revoluci.
- André Marie AMPÈRE 82
1820 **Práce o elektromagnetismu**
Ampère zformuloval zákon spojující magnetické pole s elektrickými proudy, jež jsou jeho zdrojem.
- Jean-François CHAMPOLLION 84
1822 **Champollion rozluštil hieroglyfy**
Za pomoci Rosettské desky otevřel cestu egyptologii.
- Simón BOLÍVAR 86
1822 **Bolívar založil republiku Velká Kolumbie**
Libertador, jmenovaný prezidentem, řídil rozlehlý stát sahající od Peru až po ústí Orinoka.
- James MONROE 90
1823 **Vyhlášení „Monroeovy doktriny“**
Ve svém projevu před Kongresem odsoudil Monroe jakékoli evropské uměšování na americkém kontinentu a učinil z něj sféru vlivu Spojených států.
- George Gordon BYRON 94
1824 **Byronova smrt**
Zachvácen chorobou v době, kdy bojoval po boku Řeků za jejich nezávislost, zemřel v Mesolóngi a stal se prototypem romantického hrdiny.
- SAINT-SIMON 96
1825 **Nové křesťanství**
Saint-Simon v něm vložil morálku nové průmyslové společnosti a rozvinul utopii předcházející nástup socialismu.
- Auguste COMTE 100
1826 **První přednášky z pozitivistické filosofie**
Tyto přednášky, krátce poté vydané tiskem, umožnily šíření Comtova učení.
- Joseph Nicéphore NIÉPCE 104
1826 **První fotografie**
Nicéphore Niépce exponoval po dobu osmi hodin cínovou desku pokrytou asfaltovou vrstvou a získal první známou fotografii, pohled na svůj rodinný dům.
- Franz SCHUBERT 106
1828 **Koncert ve Vídni**
V jednatřiceti letech dirigoval Schubert ve Vídni první a poslední koncert ze svých skladeb.
- Victor HUGO 108
1830 **Bitva o Hernaniho**
Při premiéře dramatu Victora Huga se střetli přívrženci mladých romantiků a jejich odpůrci.
- La FAYETTE 112
1830 **Tři slavné dny vyhnaly Bourbony z francouzského trůnu**
La Fayette předal na balkonu radnice Ludvíku Filipovi, novému králi Francouzů, třibarevný praporek.
- LUDVÍK FILIP I. 114
1830 **Ludvík Filip I., král Francouzů**
Po červencové revoluci a abdikaci Karla X. byl vévoda Orléanský prohlášen 7. srpna „králem Francouzů“, což znamenalo začátek červencové monarchie.
- LEOPOLD I. 116
1831 **Leopold králem Belgičanů**
4. června zvolil Národní kongres 152 blasy ze 169 blasujících vévodu sasko-koburského králem nového belgického státu.
- George SANDOVÁ 118
1832 **Indiana**
Tento román, jenž odsouzením manželství vyvolal skandál, byl prvním dílem, které Aurore Dupinová vydala pod pseudonymem George Sandová.
- Hans Christian ANDERSEN 122
1835 **Andersen vydal svou první sbírku pohádek**
Úspěch byl okamžitý a Andersen pak vydával každý rok vždy jeden nový svazek.
- Alexis de TOCQUEVILLE 126
1835 **O demokracii v Americe**
Alexis de Tocqueville vydal první dva svazky svého díla, které analyzovalo instituce a fungování demokracie ve Spojených státech.
- Davy CROCKETT 130
1836 **Fort Alamo**
Po třinácti dnech odporu podlehl Davy Crockett spolu s dalšími texaskými dobrovolníky útokům mexické armády.
- Charles DICKENS 132
1838 **Oliver Twist**
Román, který vycházel nejprve časopisecky, přinesl svému autorovi okamžitou slávu.
- Pierre Joseph PROUDHON 136
1840 **Co je vlastnictví?**
Dílo, v němž Proudhon tvrdí, že „vlastnictví je krádež“, vyvolalo skandál a mělo velký vliv v dělnickém hnutí.
- ABD AL-KÁDIR 140
1843 **Dobyti domu Abd al-Kádira**
Zbaven svých přívrženců a svých statků byl emír nucen uprchnout do Maroka.
- Karel MARX 142
1848 **Komunistický manifest**
Karel Marx a Friedrich Engels vydali Manifest, který položil základy nové politické koncepce a akčního programu pro dělnické hnutí.
- Lajos KOSSUTH 148
1848 **Maďari povstali proti habsburské koruně**
Lajos Kossuth, hlavní tvůrce této revoluce, řídil Výbor národní obrany, který se marně pokoušel vzdorovat rakouské armádě.
- FRANTIŠEK JOSEF I. 150
1848 **František Josef císařem**
2. prosince Ferdinand I. abdikoval a přenechal trůn svému synovi.
- NAPOLEON III. 154
1851 **Státní převrat 2. prosince**
Tento státní převrat, uskutečněný v den výročí bitvy u Slavkova, umožnil Napoleonovi III. rozpustit zákonodárné shromáždění a otevřel mu cestu na císařský trůn.

- Giuseppe VERDI** 158
 1853 **Trubadúr**
Tato opera, poprvé uvedená v Římě, znamenala velký úspěch a přinesla Giuseppe Verdimu popularitu, kterou už nikdy neztratil.
- Benito JUÁREZ GARCÍA** 162
 1855 **Juárezův zákon**
V listopadu předložil ministr spravedlnosti zákon rušící vojenské a církevní soudy, což byla první významná reforma, kterou liberálové provedli.
- Henri DUNANT** 164
 1859 **Bitva u Solferina**
Při pobledu na bitvě u pole Henriho Dunanta napadlo vytvořit organizaci, která by pomáhala raněným vojákům.
- Charles DARWIN** 166
 1859 **Vydání knihy O vzniku druhů**
Darwinova kniha formulovala teorii evoluce, která otřásla dosavadními vědeckými poznatky.
- Giuseppe GARIBALDI** 170
 1860 **Expedice tisícovky**
V čele tisícovky Červených košil se Garibaldi zmocnil neapolského království, což byla rozhodující etapa sjednocení Itálie.
- ALEXANDR II.** 172
 1861 **Alexandr II. zrušil nevolnictví**
Čtyřicet sedm milionů ruských nevolníků tak získalo osobní svobodu a kousek půdy, který si museli koupit od svých bývalých pánů.
- Camillo CAVOUR** 176
 1861 **Bylo vyhlášeno Italské království**
Připojení Neapole, Umbrie a Marek téměř dovršilo sjednocení Itálie.
- Abraham LINCOLN** 180
 1861 **Počátek války Severu proti Jihu**
Volba Lincoln, odpůrce otroctví, prezidentem Spojených států vyvolala odtržení jižních států, které 12. dubna zaútočily na pevnost Sumter.
- PIUS IX.** 184
 1864 **Quanta cura a Syllabus**
V těchto dvou textech kritizoval Pius IX. především liberalismus a odsuzoval vývoj moderní společnosti, čímž se postavil do čela náboženského a sociálního konzervatismu.
- John MUIR** 186
 1864 **Yosemitské údolí bylo vyhlášeno chráněným územím**
Byl to předstupeň zakládání národních parků, za něž John Muir bojoval celý svůj život.
- Claude BERNARD** 190
 1865 **Úvod do studia experimentální medicíny**
V tomto díle Claude Bernard formuloval základní principy vědeckého výzkumu.
- Lewis CARROLL** 192
 1865 **Vydání knihy Alenka v kraji divů**
Toto dílo, které Lewis Carroll napsal pro svou malou přítelkyni Alici Liddellovou, se záhy stalo velkou klasikou dětské literatury.
- Johann Gregor MENDEL** 194
 1865 **Mendel formuloval své zákony**
Ve dvou přednáškách v brněnském přírodovědeckém spolku položil Mendel základy genetiky.
- Fjodor Michajlovič DOSTOJEVSKIJ** 196
 1866 **Zločin a trest**
Tímto románem o blubinách lidské duše dosáhl Dostojevskij vrcholu své literární tvorby.
- Alfred NOBEL** 200
 1867 **Alfred Nobel vynalezl dynamit**
Tato silná výbušnina, mnohem bezpečnější než nitroglycerin, se široce využívala v průmyslu a především v armádě.
- MUCUHITO, řečený MEIDŽI TENNO** 202
 1868 **Počátek období Meidži**
Císař Mucubito, který rok předtím nastoupil na trůn, vyhlásil 3. ledna počátek nové éry, jež vedla k modernizaci Japonska.
- Michail Alexandrovič BAKUNIN** 206
 1868 **Bakunin vstoupil do Mezinárodního dělnického sdružení**
Připojil se tak k První internacionále navzdory odporu Marxe, který o čtyři roky později dosáhl jeho vyloučení.
- Juan PRIM Y PRATS** 210
 1868 **Isabela II. byla svržena**
Po několika nezdárných pokusech vedl Prim y Prats vítěznou revoluci „gloriosa“, která svrhla Isabelu II. ze španělského trůnu.
- William Ewart GLADSTONE** 214
 1868 **Gladstone se stal ministerským předsedou**
Pomocí řady demokratických opatření potlačil zvyklosti a změnil britskou společnost.
- Léon GAMBETTA** 216
 1869 **Gambetta poslancem**
Ve volbách do parlamentu, které proběhly v květnu až v červnu, byl Gambetta zvolen zároveň v Marseille a v Paříži, kterou si vybral. Jeho program, vyhlášený v Belleville, se stal oporou radikálů.
- Ferdinand de LESSEPS** 220
 1869 **Slavnostní otevření Suezského průplavu**
Ve dnech 17. až 20. listopadu proplul konvoj lodí s císařovnou Evženií na palubě kanálem postaveným Ferdinandem de Lesseps a spojujícím Rudé a Středozemní moře.
- Lev Nikolajevič TOLSTOJ** 224
 1869 **Tolstoj dokončil Vojnu a mír**
Tato rozsáhlá freska, která uvádí na scénu stovky postav z doby napoleonských válek, se stala mistrovským dílem světové literatury.
- Otto von BISMARCK** 228
 1871 **Bismarck se stal říšským kancléřem**
Bismarck, který tuto funkci zastával až do roku 1890, sjednotil Německo a zajistil jeho moc.
- Adolphe THIERS** 234
 1871 **Thiers předsedou prozatímní vlády**
Byl jmenován 12. února, vedl mírové rozhovory s Pruskem a zabýval boj proti komunistům.
- Louise MICHELOVÁ** 236
 1871 **Pařížská komuna**
Dne 18. března začala Pařížská komuna, již se Louise Michelová aktivně účastnila a stala se jednou z jejích nejobtívanějších bojovnic.

	Claude MONET	238		BÉHANZIN	282
1872	Imprese, východ slunce <i>Tento Monetův obraz, představený na kolektivní výstavě v roce 1874, inspiroval jednoho kritika k termínu „impresionismus“, který se rychle ujal.</i>			1889 Béhanzin se stal králem Dahome <i>Kondo, který nastoupil na trůn po Gleglem a přijal jméno Béhanzin, se pustil do čím dál otevřenější války proti postupující francouzské kolonizaci.</i>	
	CCH'-SI	242		Jean JAURÈS	284
1875	Cch'-si se stala císařovnou vdovou <i>Po smrti císaře Tcbung-č' se Cch'-si podařilo prosadit svého tehdy čtyřletého synovce Kuang-sübo za dědice a rozdělila se o regentství se svou sestrou a císařovnou Ccb'-an.</i>			1893 Jaurès poslancem v Carmeaux <i>Socialistický kandidát zvítězil ve volbách nad markýzem de Soulages díky blasům borníků.</i>	
	SITTING BULL	244		MIKULÁŠ II.	288
1876	Little Big Horn <i>Dne 25. června porazili Siouxové pod vedením náčelníka Sitting Bulla generála Custeru, jenž stál v čele 200 vojáků 7. kavalerie.</i>			1894 Mikuláš II. ruským carem <i>Po smrti Alexandra III. 1. listopadu nastoupil Mikuláš II. na trůn a okamžitě potvrdil svůj záměr zachovat princip autokracie.</i>	
	VIKTORIE I.	248		Wilhelm Conrad RÖNTGEN	292
1876	Viktorie indickou císařovnou <i>Stanula v čele obrovské říše a vládla pak čtvrtině lidstva.</i>			1895 Wilhelm Röntgen objevil paprsky X <i>Jeho práce otevřely cestu radiologii a vedly k objevu radioaktivity.</i>	
	Richard WAGNER	254		Auguste a Louis LUMIÈROVÉ	294
1876	První festival v Bayreuthu <i>Wagner připravil první představení Prstenu Nibelungova aneb Tetralogie v divadle postaveném speciálně pro jeho díla.</i>			1895 Vznik kinematografu <i>Dne 28. prosince představili bratři Lumièreové v Grand Café na boulevard des Capucines poprvé svůj přístroj veřejnosti. Úspěch byl okamžitý.</i>	
	Thomas Alva EDISON	258		Theodor HERZL	298
1878	Vynález žárovky <i>Tímto objevem, který byl hospodárnější než oblouková lampa, otevřel Edison cestu rozvoji elektrického osvětlení.</i>			1897 Basilejský kongres <i>První světový židovský kongres se konal pod vedením Theodora Herzla.</i>	
	Jules FERRY	260		Émile ZOLA	300
1881	Bezplatné základní vzdělání <i>Předseda vlády Jules Ferry zabýval tímto prvním zákonem budování bezplatného, laického a povinného školství.</i>			1898 Zola publikoval „Žaluji“ <i>Tento článek, uveřejněný v listu Aurore, zahájil kampaň usilující o revizi procesu s Dreyfusem a vynesl spisovatelí rok vězení.</i>	
	Friedrich NIETZSCHE	264		Rosa LUXEMBURGOVÁ	302
1885	Tak pravil Zarathustra <i>V tomto díle Nietzsche vyložil všechny základní teze svého myšlení, blásaje především smrt Boha a příchod nadčlověka.</i>			1898 Luxemburová členkou německé sociálně demokratické strany <i>Poté, co díky formálnímu manželství získala německé občanství, se stala členkou SPD a jako stoupenkyně levého křídla blásala navzdory reformistickému proudu revoluci.</i>	
	Louis PASTEUR	268		Pierre a Marie CURIEOVÍ	306
1885	První očkování proti vzteklině <i>Pasteur úspěšně použil očkovací látku u mladého chlapce a umožnil tak celému lidstvu učinit velký krok vpřed.</i>			1898 Objev radia <i>Pierru a Marii Curieovým se podařilo poprvé izolovat radium z uranové rudy smolince.</i>	
	GERONIMO	272		Henry FORD	310
1886	Geronimo se vzdal americké armádě <i>Poté, co dvakrát uprchl z rezervace San Carlos, složil tento poslední apačský náčelník definitivně zbraně.</i>			1908 Uvedení Fordu T na trh <i>Tento nový jednoduchý, ale spolehlivý vůz, uvedený na trh v říjnu a prodávaný za 825 dolarů, zaznamenal okamžitý úspěch, zejména u farmářů.</i>	
	VILÉM II.	274		Louis BLÉRIOT	314
1888	Vilém II. německým císařem <i>Po smrti svého otce Friedricha III. 15. června nastoupil Vilém II. na pruský a německý trůn.</i>			1909 Blériot přeletěl kanál La Manche <i>Na palubě letadla Blériot XI překonal vzdálenost 33,7 km z Calais do Doveru za 37 minut.</i>	
	Vincent VAN GOGH	276		Roald AMUNDSEN	316
1888	Van Gogh přijel do Arles <i>Byl fascinován světlem v jižní Francii a pochopil význam barvy pro vyjádření blubtní vědomí.</i>			1911 Amundsen dosáhl jižního zeměpisného pólu <i>Po dva měsíce trvající cestě ve velmi těžkých podmínkách vstoupil 14. prosince 1911 na pól norskou vlajku.</i>	
	Gustave EIFFEL	280		SUNJATSEN	318
1889	Slavnostní otevření Eiffelovy věže <i>Gustave Eiffel ji postavil na Martově poli pro světovou výstavu a později se stala nejnavštěvovanější pařížskou památkou.</i>			1912 První Čínská republika <i>Po abdikaci posledního mandžuského císaře Pcbu-t se stal Sunjatsen 1. ledna prezidentem první Čínské republiky.</i>	
				REJSTŘÍK	322